

ZDRAVOTNÝ STAV LESOV V ROKU 2021 TRNAVSKOM KRAJI

Slavomír Rell

Rell, S.: Forest health in Trnava region in 2021. APOL, 2020, vol. 3, no. 3, p. 326–329.

Abstract: The total felling in 2020 in Trnava region reached the volume of 190.6 th. m³, of which sanitary felling was 53,9 th. m³ of wood mass. It was mostly in the district of Senica (22,3 th. m³). The highest share of sanitary felling was due to a pine bark beetles (16 th. m³), especially in Záhorie region. Of the abiotic factors, drought and sunburn had the highest share (22,4 th. m³). The mass infested with pathogenic fungi increased in comparison to previous years. In 2021, the situation is expected to deteriorate after a prolonged drought with higher temperatures.

Key words: sanitary felling; harmful agents; bark beetles; windthrow; pathogenic fungi

V roku 2020 celková ťažba v Trnavskom kraji dosiahla 190,6 tis. m³ drevnej hmoty. Z čoho bola 53,9 tis. m³ náhodná ťažba, čo predstavuje 28 % celkovej ťažby. Z náhodnej vykonanej ťažby tvorili ihličnany 41 %, čo je 22,1 tis. m³ (78,2 tis. m³ v roku 2020) a listnáče 59 % čo predstavuje 31,9 tis. m³ (35,4 tis. m³ v roku 2020). Výška náhodnej ťažby má pri porovnaní s predchádzajúcimi rokmi klesajúci charakter (2019 – 150 tis. m³, 2020 – 113,6 tis. m³).

Najviac náhodných ťažieb bolo evidovaných v okrese Senica, s objemom 22,3 tis. m³, čo však oproti predchádzajúcemu roku predstavuje viac ako 2-násobné zníženie (49,4 tis. m³). Aj v ostatných okresoch bol evidovaný nižší objem náhodných ťažieb

Z biotických škodlivých činiteľov mal prevažujúci podiel na náhodných ťažbách v roku 2021 podkôrny hmyz (16,9 tis. m³) a to najmä podkôrníkovité na borovici (16 tis. m³), čo oproti predchádzajúcemu roku predstavuje 3-násobný pokles (50,9 tis. m³).

V Trnavskom kraji podkôrny a drevokazný hmyz spôsobuje výrazné problémy najmä na boroviciach na Záhorí (okres Senica, Skalica). Takmer všetka hmota napadnutá podkôrnym hmyzom bola ihličnatá 16,6 tis. m³, čo predstavuje výrazný pokles oproti predchádzajúcim 2 rokom (96,8 tis. m³ v roku 2019 a 52,3 tis. m³ v roku 2020). U listnatej hmoty to bolo okolo 200 m³ (89 m³ v 2019 a 4,2 tis. m³ v 2020).

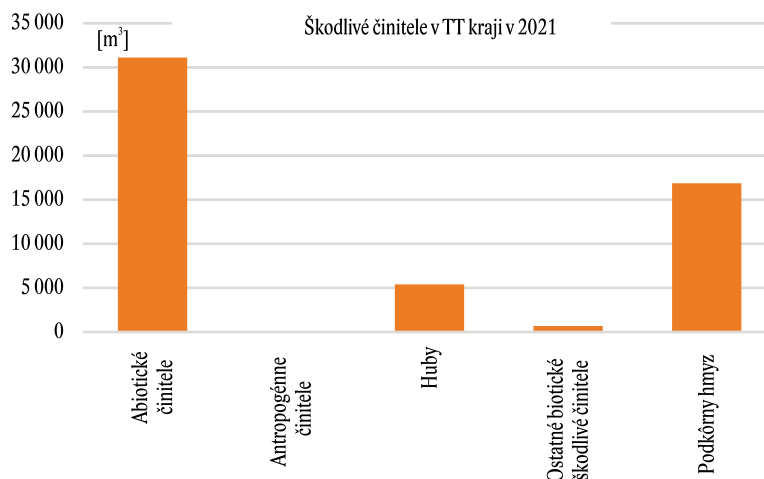
Z abiotických činiteľov sa výrazne podieľali na poškodení sucho a úpal, v dôsledku ktorých odumrelo 22,4 tis. m³ drevnej hmoty, čo predstavuje takmer polovičný pokles oproti predchádzajúcim 2 rokom (38,8 tis. m³ 2019 a 40,6 tis. m³ 2020). Ďalej to bol vietor, ktorý poškodil 8,6 tis. m³ (7,9 tis. m³ 2019 a 13 tis. m³ 2020). Abiotické činitele poškodili ihličnatú hmotu v objeme 5,4 tis. m³ a listnatú 25,7 tis. m³.

Patogénnymi hubami bolo napadnutých 5,4 tis. m³ drevnej hmoty (2,3 tis. m³ 2019 a 4,2 tis. m³ 2020). Napadnutá bola najmä listnatá drevná hmota, ako aj v predchádzajúce roky.

Objem drevnej hmoty poškodenej antropogénnymi činiteľmi predstavoval 16 m³, čo predstavuje oproti roku predchádzajúcim rokom výrazný pokles (211 m³ 2019 a 93 m³ 2020). Všetko poškodenie antropogénnymi činiteľmi pripadá krádežiam drevnej hmoty.

Tabuľka 1. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Trnavského kraja v roku 2021
Table 1. Occurrence of harmful factors in the forests of the Trnava region in 2021.

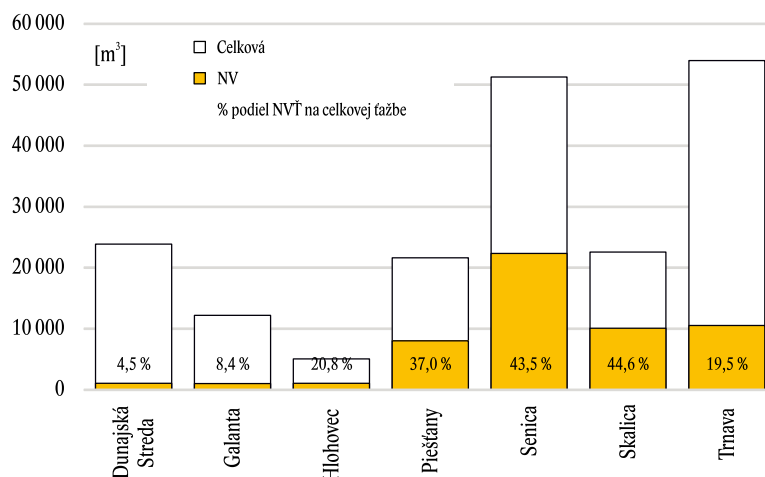
Činitele	Dreviny		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
	[m ³]		
Abiotické škodlivé činitele	5 428	25 681	31 109
Abiotické činitele	5 428	25 681	31 109
Sneh	58	13	71
Sucho a úpal	4 879	17 517	22 396
Vietor	491	8 151	8 642
Antropogénne škodlivé činitele	0	16	16
Antropogénne činitele	0	16	16
Odcudzenie dreva	0	16	16
Biotické škodlivé činitele	16 692	6 258	22 950
Huby	50	5 370	5 420
Hniloby	0	17	17
Iné huby	50	4 538	4 588
Podpňovka	0	811	811
Tracheomykózy	0	4	4
Ostatné biotické škodlivé činitele	0	676	676
Iné biotické	0	676	676
Podkôrnny hmyz	16 642	212	16 854
Iný podkôrnny hmyz	157	191	348
Lykožrút bukový	0	21	21
Lykožrút smrekovcový	2	0	2
Lykožrút smrekový	428	0	428
Podkôrnnikové na borovici	16 055	0	16 055
Spolu	22 120	31 955	54 075

Obrázok 1. Podiel jednotlivých skupín škodlivých činiteľov na náhodnej vykonanej ťažbe v Trnavskom kraji v roku 2021
Figure 1. Proportion of groups of harmful factors in incidental felling in the Trnava region.

Tabuľka 2. Objem náhodnej a celkovej ťažby v roku 2021 podľa okresov Trnavského kraja
Table 2. Volume of incidental and total felling in 2021 by districts of Trnava region.

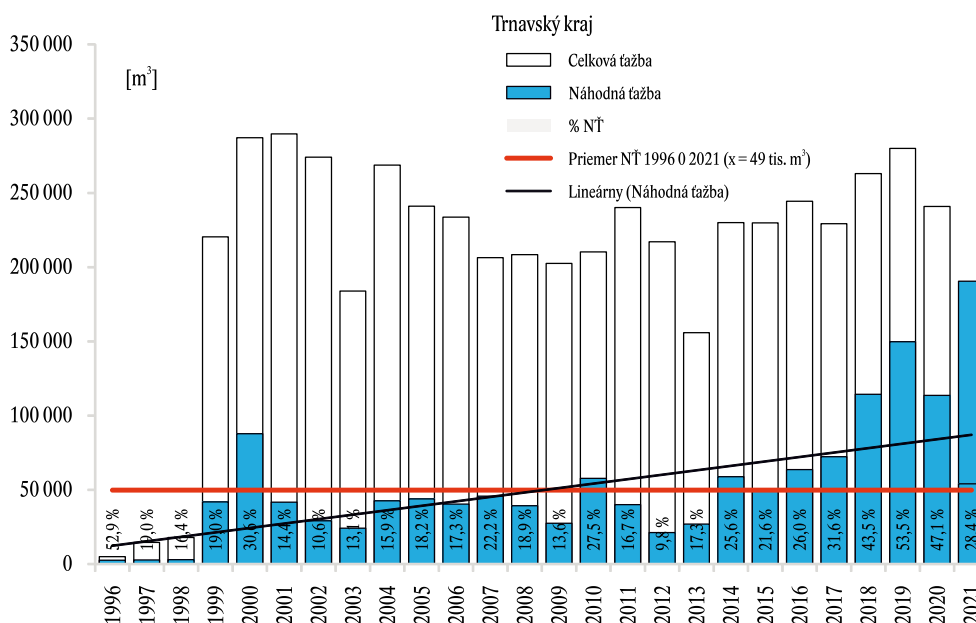
Okresy	Náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu		Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu
Dunajská Streda	0	1 074	1 074	4,5 %	73	23 798	23 871
Galanta	82	940	1 022	8,4 %	133	12 075	12 208
Hlohovec	21	1 025	1 046	20,8 %	59	4 979	5 038
Piešťany	1 156	6 844	8 000	37,0 %	1 643	20 001	21 644
Senica	17 661	4 666	22 327	43,5 %	26 162	25 106	51 268
Skalica	2 465	7 614	10 079	44,6 %	2 738	19 839	22 577
Trnava	735	9 792	10 527	19,5 %	1 689	52 262	53 951
Spolu	22 120	31 955	54 075	28,4 %	32 497	158 060	190 557

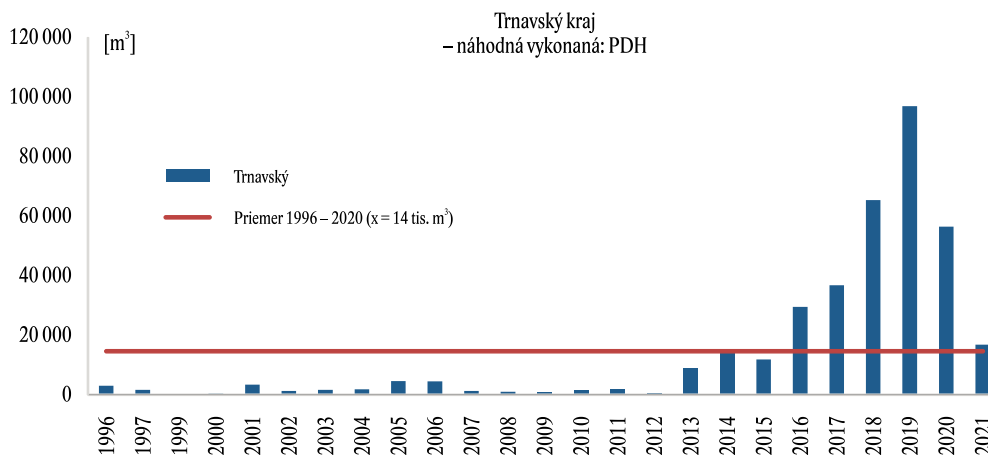
Obrázok 2. Podiel náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Trnavskom kraji podľa okresov v roku 2021
Figure 2. Proportion of incidental felling in total felling in the Trnava region in 2021 by districts.

Prognóza vývoja zdravotného stavu lesov v Trnavskom kraji

V Trnavskom kraji niekoľko rokov pretrvávalo hynutie najmä borovicových porastov v oblasti Záhoria. Pozornosť preto treba venovať výskytu prejavom chradnutia borovíc, výskytu podkôrneho hmyzu a hubových patogénov. Nepriaznivý vplyv sa môže prejavovať najmä po vlhkej a chladnej jari, ktorú vystriedalo suché leto s vyššími teplotami, kedy sú dreviny stresované a ľahšie napádané hubami a hmyzom. V porastoch je dôležité dôsledne dodržiavať porastovú hygienu.

Obrázok 3. Vývoj podielu náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Trnavskom kraji
Figure 3. Trend of incidental and total felling in Trnava region.

Obrazok 4. Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Trnavskom kraji
Figure 4. Trend of incidental felling due to bark beetles and wood-boring insects in the Trnava region.

Podakovanie: Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-15-0348, APVV-19-0116, APVV-19-0119 a APVV-21-0131 financovaných agentúrou APVV a projektu „PROMOLES“ – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Práca ďalej vznikla vďaka finančnej podpore z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) pre projekt č. 313011X531 „Rozvoj biologicky a biotechnicky orientovaných systémov ochrany lesov pred domácimi a nepôvodnými (inváznymi) organizmami“. Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: Centrum excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu LignoSilva; (kód ITMS: 313011S735), spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a pre projekt Výskum a vývoj bezkontaktných metód pre získavanie geopriestorových údajov za účelom monitoringu lesa pre zefektívnenie manažmentu lesa a zvýšenie ochrany lesov (FOMON) č. p. 313011V465.

Adresa:

Ing. Slavomír Rell, PhD., Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Stredisko Lesníckej ochrannárskej služby, Lesnícka 11, SK – 969 01 Banská Štiavnica, e-mail: slavomir.rell@nlcsk.org